VII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Finansów Publicznych**
(nr 341)
z dnia 26 czerwca 2014 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Finansów Publicznych (nr 341)

26 czerwca 2014 r.

Komisja Finansów Publicznych, obradująca pod przewodnictwem poseł **Krystyny Skowrońskiej (PO)**, przewodniczącej Komisji, zrealizowała następujący porządek obrad:

– rozpatrzenie opinii Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi o sprawozdaniu z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. (druk nr 2445) w zakresie:

1/ części budżetowej 32 – Rolnictwo:
- **a) dochody i wydatki,**
- **b) dotacje podmiotowe, celowe i przedmiotowe,**
- **c) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,**
- **d) środki europejskie na współfinansowanie projektów,**
- **e) programy wieloletnie;**

2/ części budżetowej 33 – Rozwój wsi:
- **a) dochody i wydatki,**
- **b) dotacje podmiotowe i celowe,**
- **c) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,**
- **d) środki europejskie na współfinansowanie projektów;**

3/ części budżetowej 35 – Rynki rolne:
- **a) dochody i wydatki,**
- **b) dotacje podmiotowe i celowe,**
- **c) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,**
- **d) środki europejskie na współfinansowanie projektów;**

4/ części budżetowej 62 – Rybołówstwo:
- **a) dochody i wydatki,**
- **b) dotacje celowe,**
- **c) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,**
- **d) środki europejskie na współfinansowanie projektów,**
- **e) program wieloletni;**

5/ części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji: 7, 8, 12, 27, 32, 35, 50, 51, 62 i 70;

6/ części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów:
- **a) 010 – Rolnictwo i łowiectwo:**
- **– dochody i wydatki,**
- **– dotacje podmiotowe i celowe,**
- **– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,**
- **– środki europejskie na współfinansowanie projektów,**
- **– zadania z zakresu administracji rządowej, dotacje podmiotowe;**

b) 050 – Rybołówstwo i rybactwo:
– dochody i wydatki,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych;
7/ agencji wykonawczych:
a) Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa:
– dotacje podmiotowe;
b) Agencji Rynku Rolnego:
– dotacje podmiotowe,
c) Agencji Nieruchomości Rolnych,
d) Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa,
e) Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych:
– dotacje podmiotowe;
8/ państwowych osób prawnych:
a) Polskiego Klubu Wyścigów Konnych,
b) Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie.
– zmiany w składzie Podkomisji stałej do kontroli realizacji budżetu.

W posiedzeniu udział wzięli: **Kazimierz Plocke** sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi wraz ze współpracownikami, **Hanna Majszczyk** podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów wraz ze współpracownikami, **Grzegorz Brzostek** wicedyrektor Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi w Najwyższej Izbie Kontroli wraz ze współpracownikami, **Feliks Klimczak** prezes Polskiego Klubu Wyścigów Konnych, **Krzysztof Zalewski** zastępca prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, **Wojciech Zbrożek** wiceprezes Agencji Nieruchomości Rolnych oraz **Lucjan Zwolak** zastępca prezesa Agencji Rynku Rolnego.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Ksenia Angierman-Kozielska, Michał Nowak, Mariusz Pawełczyk, Monika Żołnierowicz-Kasprzyk** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych, **Łukasz Kasiak**, **Adam Niewęgłowski** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego; **Urszula Smołkowska** – główny specjalista do spraw finansów publicznych z Biura Analiz Sejmowych.

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Otwieram posiedzenie Komisji Finansów Publicznych.

Stwierdzam kworum.

Porządek dzisiejszego posiedzenia przewiduje rozpatrzenie opinii Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi o sprawozdaniu z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. – druk sejmowy nr 2445 – w zakresie właściwych części budżetowych a także zmiany w składzie Podkomisji stałej do kontroli realizacji budżetu.

Czy są uwagi państwa posłów do porządku dziennego?

Wobec niezgłoszenia wniosków do porządku dziennego stwierdzam jego przyjęcie.

W imieniu państwa posłów chciałam przywitać uczestniczących w posiedzeniu przedstawicieli naczelnych organów administracji państwowej i innych urzędów i instytucji państwowych. Serdecznie witam pana Kazimierza Plocke, sekretarza stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi a także pana Wojciecha Zbrożka, wiceprezesa Agencji Nieruchomości Rolnych.

Przechodzimy do rozpatrzenia pierwszego punktu porządku dziennego.

Kontynuujemy rozpatrywanie opinii komisji sejmowych.

Posłowie, członkowie Komisji Finansów Publicznych otrzymali opinię Komisji oraz opracowania Biura Analiz Sejmowych. Jednocześnie informuję, że wszystkie materiały, włącznie z materiałami przygotowanymi przez właściwe resorty oraz informacjami Najwyższej Izby Kontroli o wynikach kontroli, są dostępne w wersji elektronicznej.

Rozpatrywanie opinii komisji sejmowych o sprawozdaniu z wykonania budżetu będzie odbywało się tak, jak czyniliśmy to uprzednio – wystąpienie posła referenta komi-

sji branżowej, wystąpienie posła koreferenta z ramienia Komisji Finansów Publicznych, wystąpienie przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli, następnie pytania posłów, odpowiedzi przedstawicieli dysponentów części budżetowych oraz dyskusja.

W pierwszym punkcie – część budżetowa 32, a także części budżetowe 33, 35, 62, 83 – rezerwy nr 7, 8, 12, 27, 32, 35, 50, 51, 62 i 70, część 85 – działy 010 i 050, a także agencje wykonawcze – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Agencja Rynku Rolnego, Agencja Nieruchomości Rolnych, Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa, Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych a także państwowe osoby prawne – Polski Klub Wyścigów Konnych, a także Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie.

W imieniu Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi te części referuje pan poseł Henryk Kowalczyk. Pan poseł jest również koreferentem w imieniu Komisji Finansów Publicznych.

Panie pośle, nie wiem, jak pan potrafi być tu dzisiaj w tych dwóch osobach, ale poprosimy o przedstawienie referatu i koreferatu do tych części budżetowych.

Pan poseł Henryk Kowalczyk.

Poseł Henryk Kowalczyk (PiS):

Dziękuję bardzo.

Pani przewodnicząca, w związku z taką podwójną rolą pozwolę sobie w imieniu Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi zaprezentować tylko opinię, która została wypracowana w czasie posiedzenia Komisji Rolnictwa w dniu 24 czerwca br.

Komisja rozpatrzyła sprawozdanie z wykonania budżetu państwa za 2013 r. wraz z analizą Najwyższej Izby Kontroli w częściach wymienionych przez panią przewodniczącą. Po dyskusji Komisja zapoznała się z przedłożonymi dokumentami i wysłuchała odpowiedzi i informacji przedstawiciela ministra rolnictwa. Komisja pozytywnie opiniuje wykonanie budżetu państwa w zakresie powyższych części i wnosi o przyjęcie sprawozdania z jego realizacji w 2013 r.

Tyle – tak bardzo krótko – opinia Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi o sprawozdaniu z wykonania budżetu państwa.

Natomiast, jeśli pani przewodnicząca pozwoli, przejdę teraz do drugiej roli, czyli do roli koreferenta. Będzie to, jak gdyby, częściowo może przeniesienie pewnej części dyskusji z posiedzenia Komisji Rolnictwa, na temat budżetu. Jeśli chodzi o wykonanie budżetu, Komisja w zasadzie nie miała uwag. Ja również nie widzę tutaj uwag co do wykonania. Natomiast, jak zwykle, są uwagi dotyczące planowania budżetowego w związku z tym, że jest kolejny rok, kiedy wydatki na rolnictwo w stosunku do wydatków budżetu państwa maleją. Również maleją wydatki na rolnictwo w stosunku do Produktu Krajowego Brutto. Jeszcze w 2012 r. wydatki budżetu państwa na rolnictwo stanowiły 3,6%, natomiast już za 2013 r. jest to 3,43%. Udział wydatków na rolnictwo w PKB w 2012 r. stanowił 0,72%, natomiast w 2013 r. 0,67%. Oczywiście, są to wydatki bez dotacji do KRUS oraz bez środków europejskich, bo – tak naprawdę – wydatki na rolnictwo są znacznie wyższe w budżecie środków europejskich niż bezpośrednio w budżecie państwa. Wydatki środków europejskich przekraczają grubo 20.000.000 tys. zł, natomiast, jeśli chodzi o wydatki bez KRUS, na te wymienione części, to sięgają one 11.000.000 tys. zł.

Jeśli chodzi o dochody, to dochody w poszczególnych częściach budżetowych zostały wykonane w następujący sposób. Dochody w części – Rolnictwo, w kwocie 41.700 tys. zł i to jest 136% planu. Tutaj była mała realizacja dochodów tylko w inspekcji ochrony roślin i nasiennictwa. Natomiast w pozostałych rozdziałach te dochody były wyższe. Jeśli chodzi o rozwój wsi, to dochody stanowiły 1.879.000 tys. zł, czyli prawie 1.880.000 tys. zł. Są to dochody pochodzące głównie z Agencji Nieruchomości Rolnych, jako nadwyżka pomiędzy przychodami z gospodarowania mieniem przez Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa a kosztami gospodarowania tym mieniem. Te dochody zostały odprowadzone do budżetu państwa przez Agencję Nieruchomości Rolnych i są to dochody porównywalne, czy nieco większe niż w 2012 r.

Jeśli chodzi jeszcze o dochody nieplanowane w kwocie 28.000 tys. zł, w części – Rozwój wsi, w dziale – Rolnictwo i łowiectwo, to są to głównie dochody ze zwrotów nienależnie pobranych dotacji, zwrotów dopłat z Agencji Modernizacji i Restrukturyzacji

Rolnictwa. Są to zwroty, które są – jak gdyby – bezpośrednio skutkiem złych wypłat, czy wypłat niezgodnych z prawem a więc takie dochody nieplanowane, które dla beneficjantów są bardzo przykrymi wydatkami, jeśli chodzi o zwrot tych kosztów.

Jeśli chodzi o rynki rolne, to tu też było przekroczenie. Plan to 141.000 tys. zł a wykonanie – 192.000 tys. zł. To jest głównie dochód z opłaty cukrowej, który był wyższy od planowanego o ponad 30.000 tys. zł.

Jeśli chodzi o wydatki to w części 32 – Rolnictwo, wydatki w pierwotnym planie budżetowym miały być na 802.000 tys. zł, wykonano 878.000 tys. zł, zarówno poprzez nowelizację budżetu, jak i zmiany planu budżetu. W porównaniu do 2012 r., kiedy było to 844.000 tys. zł, jest to nieznaczny wzrost tych wydatków. Jeśli chodzi o rozwój wsi to wydatki są tutaj bardzo duże, ale to wynika z płatności, z realizacji wydatków unijnych i ze współpłacenia oraz utrzymania Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Wykonanie tych wydatków – 6.695.000 tys. zł – było mniejsze niż w 2012 r., kiedy było to 7.196.000 tys. zł.

Kolejna część to rynki rolne – wydatki wykonane, to 420.000 tys. zł, w porównaniu do 2012 r., kiedy było to 462.000 tys. zł, te wydatki były mniejsze.

Jeśli chodzi o wydatki dotyczące realizacji programów wieloletnich to nie będę omawiał wszystkich. Natomiast chciałbym tylko zwrócić uwagę na jeden program wieloletni, który jest taką nadzieją, również Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Jest to program „Ulepszanie krajowych źródeł białka roślinnego, ich produkcji, systemu obrotu i wykorzystania w paszach". Został on zrealizowany w 97%, z tym, że była to kwota – jak można powiedzieć – zaledwie 7061 tys. zł. Tutaj należałoby myśleć o intensyfikacji tego programu a, przede wszystkim, o wydatkach na informowanie, gdyż efekty programu, które zostały dokonane przez instytuty realizujące ten program, są bardzo obiecujące. Tak naprawdę, ważne jest, aby efektami tego programu podzielić się skutecznie z rolnikami, tym bardziej, że Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi planuje w systemie dopłat bezpośrednich wprowadzić dopłaty do roślin wysokobiałkowych, jako wspomaganie tego programu już w taki sposób bezpośredni, finansowy.

Jeśli chodzi o budżet środków europejskich, to przewidziano dochody w ramach Wspólnej polityki rolnej w wysokości 23.506.000 tys. zł, wykonano 21.520.000 tys. zł. Jeśli chodzi o budżet programu operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nabrzeżnych obszarów rybackich" to na przewidziane dochody 466.000 tys. zł zrealizowano 581.000 tys. zł. Główne środki finansowe, czyli główne wydatki, jeśli chodzi o Wspólną politykę rolną, zrealizowano na program rozwoju obszarów wiejskich oraz na wypłaty z pierwszego filara, czyli na dopłaty bezpośrednie. Jeśli chodzi o program rozwoju obszarów wiejskich, wydatkowano 7.997.000 tys. zł.

Warto tutaj zaznaczyć, że całościowa realizacja statystyczna rozwoju obszarów wiejskich jest zadowalająca, czyli zrealizowanie tego programu nie budzi niepokoju w perspektywie lat 2007-2013 – oczywiście – biorąc pod uwagę tę zasadę n+2. Jedynym działaniem, które budziło wątpliwości (jednak po wyjaśnieniach Ministerstwa Rolnictwa uznano, że możemy na nie oczekiwać w miarę spokojnie) jest działanie w zakresie wdrażania lokalnych strategii rozwoju, gdzie zrealizowane do tej pory płatności nie przekroczyły jeszcze 50% a już mamy 2014 r., a więc to już końcówka tego programu.

Jeśli chodzi o pierwszy filar Wspólnej polityki rolnej a więc głównie o dopłaty, to realizacja dopłat wszelkiego rodzaju wyniosła 13.556.000 tys. zł. Na posiedzeniu Komisji Rolnictwa zwracano uwagę na to, że realizacja dopłat w systemie odbywa się jak gdyby w sezonie od 1 grudnia do 30 czerwca każdego roku. Tutaj również zwracam uwagę na to, że mało było środków zaplanowanych w grudniu 2013 r. – zaledwie około 16%. Dobrze przygotowana do wypłat bezpośrednich Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa dokonała tych wypłat bardzo sprawnie w pierwszych dniach grudnia i była zmuszona zawiesić wypłaty z powodu braku środków finansowych. Oczywiście, były one realizowane w 2014 r., ale dla rolników ważna jest nie tylko kwota, ale także termin wypłat.

I rezerwy celowe. Tutaj też w zakresie zainteresowań Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi była pozycja nr 7 – dopłaty do paliwa rolniczego, 720.000 tys. zł. Została wykorzystana w 100%, a nawet wydatkowano więcej, gdyż potrzeby były o około 30.000-40.000

tys. zł większe. Zostały zrealizowane jako wypłaty z rezerwy na zobowiązania Skarbu Państwa, gdyż to były ustawowe zobowiązania. Następna rezerwa z pozycji nr 8, która jest pozycją szeroką. Jest to współfinansowanie projektów Unii Europejskiej, w tym Wspólnej polityki rolnej. Tutaj, niestety, na plan 6.368.000 tys. zł, wykonanie 4.392.000 tys. zł. Nie zostało wykonane 1.976.000 tys. zł. Ja tutaj zwracam po raz kolejny, corocznie uwagę, że w momencie konstrukcji budżetu i zgłaszania poprawek budżetowych zawsze pani minister finansów mówi, że nie można tej rezerwy tknąć a ja zawsze powtarzam, że co roku ta rezerwa w znacznym stopniu nie jest wykorzystana. Jest to kolejne potwierdzenie za 2013 r. – 1.976.000 tys. zł, rezerwa w pozycji nr 8 nie została wykorzystana.

Pozostałe rezerwy. Poz. 12 – zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt – 264.000 tys. zł, została wykonana w 100%. Może jeszcze zatrzymałbym się tylko na rezerwie poz. 35 – ubezpieczenie upraw rolnych i zwierząt. W tej rezerwie było zawarte 80.000 tys. zł, to zostało wykorzystane, natomiast w budżecie była to pozycja 183.000 tys. zł i ona nie została w pełni wykorzystana, pozostało 19.000 tys. zł. Porównując do lat poprzednich, kiedy dopłaty do ubezpieczeń upraw rolnych były planowane na poziomie 400.000-500.000 tys. zł widać, że ta zaplanowana kwota jest o wiele mniejsza i to nie zostaje wykorzystane. Oczywiście, tutaj ważny jest powód niewykorzystania tych środków finansowych i planowania tych małych środków finansowych. Jest nim – oczywiście – niedoskonała ustawa o ubezpieczeniach upraw rolnych, która powoduje, że zakłady ubezpieczeniowe stosują zaporowe stawki ubezpieczeniowe dla rolników. Stąd jest małe zainteresowanie ubezpieczeniami upraw rolnych.

Oczywiście, ministerstwo nie ma tytułu do stosowania tego typu dopłat, stąd apel do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi o nowelizację ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych w tym zakresie, aby stało się to powszechne, tym bardziej, że właśnie w budżecie zadaniowym w tym zakresie na planowane objęcie ubezpieczeniami 45% powierzchni upraw rolnych wykonano tylko 24% tej powierzchni. A więc budżet zadaniowy pokazał, jak mało zostało zrealizowane w tym zakresie.

Kolejna rezerwa nr 50 – utrzymanie urządzeń melioracji wodnych – 210.000 tys. zł, wykonana w 100%. W tym również melioracje szczegółowe, czyli dotacje do spółek wodnych 16.000 tys. zł. Jest to kwota znacznie wyższa niż było to w latach poprzednich, ale potrzeby są tutaj ogromne. Wskazujemy na ewentualne zwiększenie tej pozycji, jeżeli chodzi o dotacje dla spółek wodnych. Poz. 51 to jest zwrot części wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego. Plan 62.000 tys. zł, wykonanie 58.300 tys. zł. Tutaj to zależy – oczywiście – od realizacji tego funduszu głównie przez samorządy gminne.

Poz. 62 – promocja biopaliw, zaledwie 10.000 tys. zł, wykorzystana. Natomiast tutaj zwracam uwagę na brak rozwiązań ustawowych, na opóźnienia w rozporządzeniach, itd. Czyli tutaj jest jak gdyby zaniechanie działań w promocji biopaliw, ale jest to jak gdyby domena Ministerstwa Gospodarki. Dotyczy rolnictwa, ale to Ministerstwo Gospodarki jest za to odpowiedzialne. Ja myślę, że ten rok, będzie rokiem, który znów to pokaże. Zapowiada się dobry urodzaj zbóż. Będzie nadprodukcja zbóż. Po żniwach będziemy dyskutowali o tym, jak zaniechaliśmy produkcji biopaliw, gdy zobaczymy, jaki jest problem ze zbożem.

I rezerwa 70 – Narodowy program przebudowy dróg lokalnych. Oczywiście, tu rezerwa wykonana w 100%, zaledwie 500.000 tys. zł. Pewnie gminy i samorządy powiatowe wykorzystałyby i pięć razy więcej, więc tutaj nie byłoby problemów. Tyle, jeżeli chodzi o moje podsumowanie w zakresie wydatków i dochodów w częściach przewidzianych w porządku dzisiejszego posiedzenia Komisji.

Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Dziękuję bardzo panu posłowi. Myślę, że w tym koreferacie było również wiele pytań do resortu.

Chciałabym jeszcze przywitać przybyłych w trakcie posiedzenia przedstawicieli naczelnych organów administracji i instytucji – pana Lucjana Zwolaka (witam serdecznie w imieniu państwa posłów) wiceprezesa Agencji Rynku Rolnego, pana Feliksa Klimczaka prezesa Polskiego Klubu Wyścigów Konnych a także pana Krzysztofa Zalewskiego

wiceprezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, a przede wszystkim osobę, która zawsze jest z nami przy budżecie, panią Hannę Majszczyk, podsekretarza stanu w Ministerstwie Finansów.

Poproszę o przejście do drugiej części procedowania, czyli do przedstawienia opinii przez Najwyższą Izbę Kontroli, bardzo proszę.

Proszę się przedstawić, panie dyrektorze, jak również osoby, które będą w tej części zabierały głos.

Bardzo proszę.

Wicedyrektor Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi w Najwyższej Izbie Kontroli Grzegorz Brzostek:

Dziękuję.

Grzegorz Brzostek, wicedyrektor Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Pani przewodnicząca, wysoka Komisjo, kontrola budżetowa przeprowadzona w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz trzech agencjach rolnych wypadła dobrze. Najwyższa Izba Kontroli wydała pozytywną opinię na temat sporządzanych przez te jednostki sprawozdań budżetowych, sprawozdań z wykonania budżetu zadaniowego a także sprawozdań z operacji finansowych. Sprawozdania powstały na podstawie wiarygodnie i rzetelnie prowadzonych ksiąg rachunkowych. Przekazują prawidłowy i rzetelny obraz przychodów, dochodów, kosztów, należności oraz zobowiązań.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi rzetelnie sprawował nadzór i kontrolę nad wykonaniem budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w sposób zgodny z ustawą o finansach publicznych. Najwyższa Izba Kontroli nie ma uwag do zakresu prowadzonej kontroli wewnętrznej i audytu w skontrolowanych jednostkach.

Wysoka Komisjo, wykonanie budżetu państwa w 2013 r. w częściach, których dysponentem jest Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi zostało ocenione pozytywnie. Struktura wydatków była podobna, jak w latach poprzednich. Nadal największy udział miały wydatki związane z działalnością Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Agencji Rynku Rolnego. Przeznaczone były głównie na realizację programów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, w tym w szczególności na Wspólną politykę rolną. W 2013 r. ze środków, których dysponentem był Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, obydwie agencje, w ramach budżetów środków krajowych i europejskich, wykorzystały 28.900.000 tys. zł, tj. prawie 97% budżetu będącego w gestii Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Plany finansowe Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Agencji Rynku Rolnego, Agencji Nieruchomości Rolnych i Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa zostały wykonane w sposób prawidłowy. Otrzymane z budżetu środki finansowe zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem.

Pani przewodnicząca, wysoka Komisjo, chciałbym jeszcze zwrócić uwagę na dwie sprawy związane z finansowaniem rolnictwa i obszarów wiejskich.

Po pierwsze, stopień wykorzystania przyznanych środków w ramach siedmioletniej perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2007-2013 jest zadowalający. Według stanu na koniec 2013 r. kwota zakontraktowanych środków w ramach Programu rozwoju obszarów wiejskich wyniosła 91% kwot zaplanowanych a zrealizowane płatności dla beneficjantów stanowiły 72% limitów programowych. Należy jednak zauważyć, że wykorzystanie środków w ramach poszczególnych osi programu było istotnie zróżnicowane, szczególnie pod względem zrealizowanych płatności, gdzie zwraca uwagę relatywnie niski poziom wykorzystania środków na oś czwartą „Lider" – 47% – i na pomoc techniczną – 54%.

Podobne wykorzystanie limitów mamy w przypadku programu operacyjnego Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich. Wykonanie limitów pod względem wydanych decyzji lub podpisanych umów wyniosło na koniec 2013 r. 88% a pod względem zrealizowanych płatności – 75%. Również w przypadku tego programu najniższe wykonanie płatności odnotowano w osi czwartej – Zrównoważony rozwój obszarów zależnych od rybactwa – oraz pomocy technicznej, odpowiednio 57 i 45%.

Po drugie, w 2013 r. Najwyższa Izba Kontroli zakończyła dwie ważne kontrole w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz w Agencji Nieruchomości Rolnych, dotyczące zarządzania należnościami oraz sprzedaży nieruchomości rolnych przez wybrane oddziały ANR. Wyniki tych kontroli były już przedstawiane Sejmowi w odrębnych informacjach o wynikach kontroli. Zostały one również pokrótce zaprezentowane w informacjach z wykonania budżetu państwa w 2013 r. W przypadku kontroli zarządzania należnościami w ARiMR, NIK stwierdziła nieprawidłowości polegające na niepodjęciu działań windykacyjnych lub podjęciu ich z opóźnieniem, przewlekłym prowadzeniu spraw windykacyjnych a także dopuszczeniu do przedawnienia należności. Podobnie w ANR stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły odzyskiwania należności, a także stosowania ulg w ich spłacie.

Odnośnie do sprzedaży nieruchomości rolnych przez ANR, NIK zwróciła przede wszystkim uwagę na niemonitorowanie przez oddziały tej Agencji wtórnego rynku obrotu gruntami rolnymi. Ustalono, że co prawda cudzoziemcy nie kupowali bezpośrednio ziemi od rolników, ale nabywali udziały spółek z kapitałem polskim, które były właścicielami nieruchomości rolnych.

Dziękuję za uwagę.

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Dziękuję bardzo. i

Są to opinie Najwyższej Izby Kontroli.

A teraz przystępujemy do debaty do zadawania pytań.

Kto z państwa chciałby zabrać głos?

Pan poseł Jerzy Szmit.

Poseł Jerzy Szmit (PiS):

Pani przewodnicząca, wysoka Komisja, szanowni państwo, ja chciałem dopytać w nawiązaniu do ostatniego wątku, o którym pan powiedział jako przedstawiciel Najwyższej Izby Kontroli a mianowicie o nabywaniu ziemi przez cudzoziemców pośrednio, tzn. przez udziały w firmach, które są właścicielami ziemi.

Jak, zdaniem NIK, to zjawisko jest powszechne? Jak jest znaczne? I jaka jest dynamika tego zjawiska? Czy ono się powiększa? Jakie są wyniki ustaleń Najwyższej Izby Kontroli w tym zakresie?

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Ja mam dodatkowe pytanie w tym wątku.

Chciałabym spytać o procent próby, jaką zbadała Najwyższa Izba Kontroli w sprawie nabywania ziemi przez cudzoziemców. Na jakiej próbie? I jakich regionów ewentualnie to dotyczy, jeżeli wskazywalibyście państwo taki problem w swoich badaniach?

Nie widzę innych pytań.

Bardzo proszę.

To były pytania do przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli, ale – panie ministrze – w każdym czasie może pan również do tej wypowiedzi się ustosunkować.

Bardzo proszę.

Wicedyrektor departamentu w NIK Grzegorz Brzostek:

Pani przewodnicząca, wysoka Komisjo, kontrola dotycząca sprzedaży nieruchomości była koordynowana przez Delegaturę Najwyższej Izby Kontroli w Szczecinie i dotyczyła trzech województw – mazowieckiego, zachodniopomorskiego i dolnośląskiego. Informacja z tej kontroli była przekazana Sejmowi i komisjom, była również omawiana na posiedzeniu Komisji do Spraw Kontroli Państwowej.

Ponieważ ta kontrola była koordynowana przez delegaturę szczecińską, więc – jeśli można – odpowiedź, czy informację przekazalibyśmy wysokiej Komisji oddzielnie.

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Dobrze, przychylamy się.

Pan poseł chyba również, bo w tej chwili nie ma obiektywnych możliwości udzielenia odpowiedzi.

Pan minister Kazimierz Plocke, bardzo proszę.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Kazimierz Plocke:

Dziękuję.

Pani przewodnicząca, wysoka Komisjo, chciałbym również włączyć się do tej dyskusji, która dotyczy spraw związanych z obrotem nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, zadań realizowanych przez Agencję Nieruchomości Rolnych a także sprzedaży ziemi cudzoziemcom w rozumieniu ustawy o cudzoziemcach z 1920 r.

Po pierwsze, chcę zwrócić uwagę, że Agencja Nieruchomości Rolnych realizuje swoje ustawowe zadania wynikające z przepisów polskiego prawa. Agencja kontynuuje proces sprzedaży ziemi w ramach tzw. rynku pierwotnego. Agencja Nieruchomości Rolnych nie ma uprawnień do kontrolowania rynku wtórnego, choć trzeba sobie jasno powiedzieć, że cały obrót nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa jest kontrolowany przez państwo. Wszystkie transakcje są zawierane przed notariuszem w ramach umów przedwstępnych. Oznacza to, że wszyscy zainteresowani zakupem ziemi rolnej z tego przywileju zakupu mogą korzystać.

Natomiast, jeżeli chodzi o sprzedaż ziemi cudzoziemcom w rozumieniu procedur wynikających z ustawy z 1920 r., to właściwym ministrem jest minister spraw wewnętrznych. Chcę też jasno powiedzieć, że od 2004 r., czyli od przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, cudzoziemcy, osoby fizyczne w rozumieniu ustawy o cudzoziemcach nabyły ponad 1850 ha ziemi. Natomiast, jeżeli chodzi o spółki, także w rozumieniu przepisów ustawy o cudzoziemcach to nabyły one około 40 tys. ha. W dzierżawie podmiotów z większościowym kapitałem zagranicznym jest około 110 tys. ha.

Natomiast problem, który jest i który jest zgłaszany m.in. przez protestujących rolników z województwa zachodniopomorskiego, a te kwestie zostały również potwierdzone przez Najwyższą Izbę Kontroli w zakresie kontroli sprzedaży nieruchomości rolnych na terenie oddziałów regionalnych ze Szczecina, Poznania i Wrocławia. Wnioski Najwyższej Izby Kontroli były przedmiotem kilku posiedzeń sejmowej Komisji do Spraw Kontroli Państwowej. W tej chwili sprawa jest bardzo skutecznie realizowana przez Agencję w ramach realizacji wniosków pokontrolnych. Wnioski pokontrolne są też podstawą do konstruowania nowych przepisów prawa, które zostały zapisane w projekcie ustawy o zmianie ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego. Mamy także kolejną inicjatywę, a mianowicie chodzi też o projekt ustawy o dzierżawie ziemi rolnej. Te dokumenty w najbliższym czasie będą jeszcze przedmiotem konsultacji i zostaną złożone do marszałka Sejmu jako inicjatywa poselska, także ze stanowiskiem rządu do tych zapisów.

Oczywiście, dużo dyskusji jest w przypadku spółek, w których mniejszościowym kapitałem jest kapitał zagraniczny. Chodzi o to, że tutaj posługujemy się różnymi terminami – a to osoby nieuprawnione, podstawione, słupy. To jest właśnie efekt tego, że większościowym kapitałem jest kapitał polski a mniejszościowym kapitałem jest kapitał zagraniczny. Problem polega na tym, że również ten obrót w ramach tychże spółek chcemy dokładnie przeanalizować i przelać na papier tak, żeby była pełna transparentność w nabywaniu gruntów.

Pani przewodnicząca, przypomnę, że od 2016 r. będziemy mieli swobodny obrót nieruchomościami rolnymi a więc nie możemy pogorszyć warunków nabywania ziemi przez pozostałych rolników z innych państw członkowskich. Zasady będą jednakowe dla wszystkich, dla polskich rolników, jak i dla rolników z innych państw członkowskich. To wynika z zapisów traktatu z Lizbony.

Chcę jasno zapewnić wysoką Komisję, że sprawa obrotu nieruchomościami rolnymi będzie przygotowana tak, aby zabezpieczyć nasze polskie interesy w zakresie obrotu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, we współpracy z ministrem spraw wewnętrznych.

Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Dziękuję bardzo.

Proszę bardzo, pani poseł Masłowska.

Poseł Gabriela Masłowska (PiS):

Powiedział pan, panie ministrze, że sprawa obrotu będzie uregulowana. Tak?

Chciałam zapytać, kiedy będzie skierowany projekt ustawy dotyczący obrotu ziemią i ograniczający wykup dla cudzoziemców? Kiedy taki projekt powstanie? Czy rząd przygotowuje taki projekt? Czy ministerstwo go przygotowuje?

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Panie ministrze, bardzo proszę.

Sekretarz stanu w MRiRW Kazimierz Plocke:

Już mówiłem, pani przewodnicząca.

Otóż, jeżeli chodzi o zmiany w ustawie o kształtowaniu ustroju rolnego, to projekt jest już praktycznie przygotowany. W niedługim czasie będzie złożony do marszałka Sejmu. Natomiast jest jeszcze dyskusja nad projektem ustawy o dzierżawie ziemi rolnej. Ten projekt urodził się w tym tygodniu. Chcemy go również rozważyć i dołączyć do tego projektu, który będzie przedmiotem obrad wysokiej Izby. Myślę, że będzie to jeszcze w drugim półroczu tego roku.

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Dziękuję bardzo, panie ministrze.

W ten sposób został zrealizowany pierwszy punkt. Zostały udzielone odpowiedzi na wszystkie pytania zadane w dyskusji przez posłów.

Zatem przystępujemy do realizacji drugiego punktu porządku dziennego.

Na dzień dzisiejszy w podkomisji stałej do spraw realizacji budżetu mamy sytuację następującą. Pan przewodniczący Paweł Arndt zrezygnował z funkcji przewodniczącego podkomisji, podkomisja wybrała na przewodniczącego podkomisji pana posła Jacka Brzezinkę.

Pan przewodniczący rezygnuje również z uczestnictwa w podkomisji.

Pan przewodniczący chciałby złożyć oświadczenie dotyczące rezygnacji z pracy w tej podkomisji.

Poseł Paweł Arndt (PO):

Dziękuję bardzo.

Pani przewodnicząca, wysoka Komisjo, w związku z wyborem na funkcję wiceprzewodniczącego Komisji składam rezygnację z uczestnictwa w stałej Podkomisji do spraw kontroli realizacji budżetu.

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Dziękuję bardzo.

W związku z tym oświadczeniem pana przewodniczącego Arndta jest wakat w podkomisji stałej. Na to miejsce Klub Platformy Obywatelskiej proponuje powołać panią poseł Krystynę Szumilas.

Czy pani poseł wyraża zgodę?

Poseł Krystyna Szumilas (PO):

Tak, wyrażam zgodę.

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Czy są uwagi do powyższej propozycji? Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia propozycji, aby do Podkomisji stałej do kontroli realizacji budżetu została wybrana pani poseł Krystyna Szumilas?

Nie widzę sprzeciwu.

Stwierdzam zatem, że Komisja dokonała zmian w składzie podkomisji, na czym wyczerpaliśmy porządek dzienny posiedzenia Komisji.

Dziękuję naszym gościom, paniom i panom posłom, sekretariatowi i legislatorom.

Informuję, że protokół z zapisem przebiegu dzisiejszego posiedzenia Komisji będzie wyłożony do wglądu w sekretariacie Komisji w Kancelarii Sejmu.

Dziękuję bardzo.

Zamykam posiedzenie Komisji.